

tem okraju Amerike ni nobenih jezuitov, sicer bi svet njih dolžil, da so krivi tacih zakonov, sedaj pa se tej prikazni Amerikanci le posmehujejo.

* *Silen potres v mali Aziji* je po sporočilih Carigradskih pokončal veliko ondašnjih vasi, v katerih je nad 2000 ljudi smrt storilo.

Naši dopisi.

V Gorici 5. junija. — Preteklo nedeljo in v ponedeljek so imeli naši meščani o čem govoriti. Telegrami in „Wiener Zeitung!“ Razglasila so se namreč raznotera poslavljenja naših moč in možakov v mestu in po deželi vsled tega, da nas je pred 2 mesecema presvitli cesar obiskal. Poslavljeni so vsi stanovi, možje vsakošnih javnih služeb in tudi nekteri privatniki. Vsem željam vseh ljudi še Bog ne more ustreči, kaj pa še le cesar! Celo debelo knjigo opazek bi jaz lahko napisal o sedanjih podelitvi redov in zaslužnih križcev — ne svojih opazek, ampak med občinstvom nabranih, ali — nekatere se ne smejo za javnost zapisati, nekatere so premalenkostne. — V tukajšnji gostilnici „pri Jeleni“ sta si 50leten možki in 30letna ženska 2. t. m. zaudala (se strihninom). Ora je koj umrla, on je živel še do drugega dne in so ga prenesli še živega v bolnišnico. Pravijo, da je imel on od zdravnika recept za neko pičlo dozo strihnina proti neki bolezni. Nakupil pa je v raznih lekarnicah v Trstu devet škatljic tega strupa; njej je dal 4, on sam je izpil jih 5. Živela sta skup — „na véro“. — Imel sem že večkrat priliko videti g. Fr. Vodopivčev zemljevid Goriške dežele (in posamnih sosednih okrajin, Tržaške okolice in nekkih Kranjskih okrajin) in sem že menda par krat o tem zemljevidu v „Novicah“ nekaj omenil. Te dni pa imam celega, (pri Köke-ju na Dunaji) popolnoma dovršenega pred seboj. Krasota njegova me je osupnila; tako odličnega dela nisem pričakoval. Gotovo bo ta zemljevid lep kinč tudi najlepši privatni sobi in ne samo šolam, za ktere je prav za prav namenjen. Zatorej tudi ni preobložen z imeni, da bi preobilnost krajnih imen otroškega očesa ne mamila. Znamenja, ki kažejo vsako zanimivost v vaseh: dekanijo, vikarijo, šolo itd., kakor tudi znamenja mest, trgov, vasi, sel, — županij itd., so tako čedna in razločna, da je veselje. Terên je izvrstno izražen. Kar pa vse druge zemljevide presega, je korektnost v pisavi imen. Znano je, kako so slovenska imena na dosedanjih zemljevidih popačena, in že zdaj se bojim novih katastralnih map, ki se bodo naredile vsled novega premérjenja vse dežele (v namen uravnanja davkov); — Vodopivčev zemljevid ne kaže, če nisem česa prezrl, nobenega pogrška. Ko bi bil prišel zemljevid na svetovno razstavo l. 1873. tako dovršen, kakor je zdaj, gotovo bi bil še kaj več zaslužil, kakor „pohvalno omembo“. G. nadzorniku Vodopivcu prisrčno čestitam, tem bolj, ker slišim, da mu je naročena častna naloga, tudi Isterske dežele zemljevid narisati.

Iz Koroške Bele na Gorenskem 6. jun. (V nesreči veliko srečo) imamo poročati našim čitateljem. 1. t. m. zvečer je bila strašna huda ura tukaj. Gosp. župnik Plemelj, sloveči botanikar, je v cerkvi ravno izpovedoval žensko, in ker se je bliskalo, treskalo in kakor s škafa lilo, čakala sta oba v cerkvi, da bi prenehala ploha. Zdaj treši v zvonik; cerkovnik hiti v cerkev in najde žensko omamljeno, vendar pa živo, župnika pa v klopi nepremakljivo sedečega, z glavo na rokah slonečega. Ko ga kliče in roka, se gospod nekoliko zdrami, in prva beseda njegova je bla: ali imam še podplate na desni nogi? Cerkovnik in drugi došli farmani mislijo, da se gospod tudi omamljen od strele meša. Spravijo ga domú

in v posteljo. Al kaj vidijo? Od zunaj na obleki nič posebnega; ko pa župnik suknjo sleče, je bila na levi roki srajca in koža posmojena od strele, ki je pod suknjo švignila iz leve roke za vratom na desno stran života doli v desno nogo v škornje, kjer so jo brž ko ne žeblički na-se vleкли. In zato oni občutek v tej nogi, da je župnik, ko se je nekoliko zavedel, vprašal: ali imam še podplate na desni nogi? Kjer je šla strela, je bila spodnja obleka zasmojena; na zgornji pa ni bilo nikakoršnega sledu. Gosp. župnik je, hvala Bogu, prestopil smrtne nevarnosti. Zvonik je pogorel, pri banki „Sloveniji“ zavarovan.

Iz Bizovika pod Ljubljano. (Vabilo na čitalnično besedo za prihodnjo nedeljo) popoldne ob 5. uri, ponavljamo danes, ker nam je preteklo nedeljo namenjeno zamočil dež, ki je neprenehoma celi popoldan lil. Veseli bomo v prvo to veselico sprejeli predrage nam ude in goste; Bog daj lepo vreme!

Odbor čitalničin.

Iz Ljubljane. (V seji družbe kmetijske 6. dne t. m.), v kateri sta bila pri obravnavah državnih podpor pričujoča tudi deželni glavár vitez dr. Kaltenegger in vladni svétnik vitez Roth, so bile važnejše razprave sledeče: Družbe predsednik baron Wurzbach je bral dopis bivšega gosp. ministra viteza Chlumeckega, ki se, ker je imenovan za ministra trgovinstva, poslovlja od družbe kmetijske, in pa dopis grofa Mansfelda, ki je na njegovo mesto imenovan za ministra kmetijstva. Minister vitez Chlumecky v svojem dopisu od 20. maja odboru družbe kmetijske izrekuje prisrčno zahvalo za marljivo in vspešno pripomoč, s katero je zmirom tako zdatno podpirala njegovo delovanje. „Radostnemu spominu — piše minister — na prijaznost, s katero je častita družba vselej prišla mojim željam in namenom naproti, drznem se dodati prošnjo, naj bi tudi mojemu nasledniku o izpolnovanju njegovih težkih nalog iste pripomoči in istega veljavnega sodelovanja ne odrekla.“ — Grof Mansfeld pa v svojem dopisu od 24. maja prosi odbor, naj bi družba tudi njega tako krepko podpiral, kakor je podpiral prednika njegovega, in zagotavlja, da tudi on si bode na vso moč prizadjal, hvalevredne namene družbe kmetijske, kolikor je v njegovi moči, pospeševati. „Za trdno se nadjam — piše novi minister dalje — da se bode častita družba zmirom zaupno in odkritosrčno na-me obračala, da izvem potrebščine njene v različnih razdelkih kmetijstva, in jim potem morem na pomoč priti.“ — Predsednik je predlagal, da se obema gospodoma ministroma na častna dopisa spodoben odgovor dá; odbor enoglasno pritrdi. Potem je predsednik z nevoljo omenil, da je v zadnjem deželnem zboru neki poslanec — resnici prav navskriž — dolžil subvencijski odbor, češ, da je subvencijo z 100 gold. za napravo vodnjaka dal na korist nekemu farovžu, a ne občini. Ker je vladni zastopnik v zboru obžaloval, da se je kaj tacega zgodilo, misli predsednik, da ima odbor dolžnost braniti poštenje svoje proti krivičnemu napadu in deželnemu predsedniku predložiti prepis cele dotične obravnave, ki bode kazal, da ni resnica, kar se je drznil poslanec govoriti v zboru. Odbor pritrdi predlogu predsednikovemu.

Po vsem tem je odbor prestopil na razpravo današnjih sejnih predmetov.

O prošnjah, ki so zadevale podporo za vodnjake, je v imenu odseka za splošne zadeve poročal dr. Jan. Bleiweis, in tu je bilo med drugim sklenjeno, da 1) se odbor obrne do ministerstva s prošnjo, naj dovoli še prihranjenih 800 gold., ker je več občin, ki so prosile podpore, pa ne je dobile; 2) da se strogo gleda na to, da se naprava vodnjakov gotovo dodela do odlo-

čenege časa, sicer mora občina povrniti njej že izplačano prvo polovico podpore, druga polovica pa se jej ne izplača. Ta sklep se opira na to, da nekatere občine predolgo zavlekovajo napravo kalí. — Žalosten vtisek je naredilo poročilo o razprtijah, ki jih delajo nekateri hudobni Nadanjeselci, da se že razdeljeni ondašnji pašnik ne more zdatno zboljševati začeti in za podporo tega dela od ministerstva prihranjenih 1500 gl. ne porabiti. Odbor je sklenil obrniti se po c. kr. deželni vladi do okrajne sodnije Postojnske, da blagovoli povedati pravne ugovore dotičnih nagajivcev. — Dr. Poklukar poroča v imenu istega odseka zaradi razdelitve državne podpore, ki jo je s 500 gold. ministerstvo za letošnje leto podelilo Ljubljanski podkovski in živinozdravniški šoli z naukazom, da se ta subvencija soseben obrne za honorare učiteljem in nakup učbenih pripomočkov. Vsi predlogi so bili enoglasno sprejeti. — Odbornik Brus v imenu dotičnega odseka poroča, da gosp. župnik Mesar v Bohinji namerava podučevanje v mlekarstvu in sirarstvu v Gorganski okolici, na Kamniških planinah in pa na Krasu začeti prihodnji mesec. V ta namen se dadó častitemu rodoljubu poverna pisma in popotna subvencija, Fr. Ravniku in Ant. Mencingerju pa po 30 gold. podpore, da gresta v Tomin na planino Razor se od skušenega Švajcarja sirarstva učiti in ta nauk širiti potem po domačih planinah. — Odbornik Seunig v imenu istega odseka nasvetuje po željah podružnice Postojnske, naj se vsa goveda Miricodolskega plemena, ki se letos še nakupijo iz državne subvencije, pripeljejo po železnici v Postojno na dražbo, — da pa centralni odbor vsem Notranjskim podružnicam že zdaj ta namen na znanje dá s prošnjo, da ga razglasijo v svoji okolici in živinorejce spodbudijo, da pridejo v Postojno tisti dan v prvi polovici oktobra meseca, ko bode dražba Štajarskih goved. — V tej seji je predsednik v imenu odborov čestital c. kr. finančnem prokuratorju in deželnemu glavarju dr. vitezu Kalteneggerju o poslatvi cesarski za c. k. dvornega svetnika, povdarjaje odlično njegovo delovanje na obojem mestu; gosp. dvorni svetnik se je s toplo besedo zahvalil predsedniku in odboru. — Po seji se je pod vodstvom barona Wurzbacha podal odbor čestitat deželnemu predsedniku vitezu Widmanu ter družbo kmetijsko priporočat blagovoljni podpori njegovi, kar je gosp. deželni predsednik radosten zagotovil.

— Zadnji dnevi preteklega tedna so veljali različnim čestitkam in poklonom gospodoma vitezu Widmanu in vitezu dr. Kalteneggerju: unemu, da je definitivno imenovan za c. k. deželnega predsednika, temu, da je poslavljen z naslovom c. k. dvornega svetnika. — Od uradne „Laibacherice“ bi se smelo vendar pričakovati, da vsaj o taki priliki opusti hujskanje, ker si vendar sama lahko misli, da s tem ne skaže gospodu svojemu nikakoršne ljubavi, ker mu po tej poti ne pridobiva naklonjenosti po deželi. Celó smešno poleg tega pa je še to, da nevednim svojim bralcem v 123. listu pesek v oči meče s tem, da Ljubljansko robo prodaja za Dunajsko blago ter scitati iz treh Dunajskih „Press“ in pa „Fremdenblatta“ nekaj nimbus daje svoji pisariji, kakor da ne bi vsak deseti človek v Ljubljani vedel, kako je ime tistemu „žurnalistu“, ki je za plačo udingan pri Dunajskih judovskih časnikih. Ali mar „Laibacherica“ in pa oni „žurnalist“ res mislita, da sta deželnega predsednika s tem prikupila deželi, da ga proklamujeta za „energischen Gegner der slovenisch-clerikalen Partei?“ — ali res mislita, da je tako imenovana narodno-klerikalna stranka puntarica proti „Gesetz und Ordnung“, katero ima vitez Widmann brzdati? — ali res mislita, da ga hoče dr. Bleiweis stra-

hovati, ker pravita: „dass Herr v. Widmann vor der slovenischen Phrase des Herrn Bleiweis keine Angst hat?“ Če deželni predsednik tako in enako nevkretno prilizovanje v svojem listu bere, si mora pač sam misliti: Bog varuj me mojih prijateljev, sovražnikov se bom sam branil! Niti Widmanna, niti Bleiweisa, niti sedanje narodno-klerikalne stranke ne bode več na svetu, ko bode naš narod slovenski še zmirom živel in zvest svojemu geslu „za vero, dom, cesarja“ se boril za „Gesetz und Ordnung“, ako bi tudi takrat Slovenci še tako nesrečni bili, da ne bi jim postava varovala narodnih svetinj in bi še zmirom v Avstriji to „Ordnung“ bilo, da takraj Litave tlači Nemec, unkraj pa Magjar vse druge narode.

— (O prihodnji kmetijski šoli) si daje dobra „Laibacherica“ take reči dopisovati, da se vidi, da vse rada vzame, kar se jej ponudi, da je le — smešno (vidé tudi priporočilo „Polhovega gradca“.) V 120. listu pa si je zopet nekdo iz Škofje Loke (?) naredil „jux“ in daje poduke, kakošna naj bode kmetijska šola, da bode koristna deželi. Ko bi si neznani pisatelj ne bil hotel, kakor smo rekli, le „jux“ narediti s svojim dopisom, milovali bi ga bili, da se je toliko trudil s pisanjem, ker bi se bil lahko ves trud prihranil, ko bi bil bral osnovo (štatut) kmetijske šole v obravnavah lanskega deželnega zbora; ne sanjalo bi se mu več o „höhere Ackerbauschule“, ker bi bil zvedel, da gré le za napravo „einer praktischen niederen Ackerbauschule im grossen Tempel der Natur“, v kateri mora le toliko teoretičnega nauka biti, da praksa ni empirija, ampak da se opira na umno (rationelle) podlago. Škoda, da „Škofjeloški“ korespondent „Laibacheričin“ ni pred svet stopil s svojimi nauki takrat, ko so na Dunaji stvarili „visoko kmet. šolo“, v kateri se „ganz ohne Tempel der Natur“ med zidanimi stenami šolskega podopja uči više kmetijstvo! Tam, tam bili bi tudi mi gospodu dopisniku „aus Bischoflack“ navdušeni ploskali „bravo!“ — — zdaj pa, ko gré za kmetijsko šolo na Dolenskem, za katero se je ponudilo čez 20 posestev, moramo mu natihoma na uho pošepetati: „si tacuisses, — —!“

— (V zadnji seji kupčijske zbornice) je predsednik g. Dreo pokazal malo takta s tem, da je bivšemu ministru Banhansu dal zahvalnico votirati in ga tako opominjal, „wie in der Welt alle Herrlichkeit eitel Ding ist“; — podpredsednik g. Lukman pa je nezaupnico predlagal gosp. Horaku in gosp. And. Lavrenčiču, češ, da se v deželnem zboru nista vedla v smislu kupčijske zbornice, ki gledé na volitev svojo nima para na celem svetu, in še več! Lukman je celó našega občespoštovanega in žalibog celi čas zborovanja na posteljo priklenjenega gosp. And. Lavrenčiča s Horakom videl bežati iz zbornice, ko je dr. Schrey imel svoj famozni govor. Gledite! Gosp. Lukman ni samo izvrsten podpredsednik glasovite zbornice, ampak on je tudi izvrsten clairvoyant, ki vidi, kar drugi ne vidijo; če pa je to, moral bi videti to, da narodna večina deželnega zbora nikoli ne bo potrdila poslancev sedanje kupčijske zbornice.

— Kakor časnik „Čeh“ piše, zahteva Dunajska vlada od vsakega, katerega namerava za škofa imenovati, da jej podpiše revers, po katerem se zaveže ustavoveren biti. „Vaterlandu“ se poroča, da namestni škof Pruha, ki ga je ministerstvo hotelo za škofa v Kraljevem gradu imenovati, ni hotel podpisati omenjenega reversa. Kakor slišimo, hoče bivši gosp. knezoškof Widmer že konec tega meseca se v Kranj preseliti.

— (Zbor Kranjskih notarjev) je 6. t. m. imel volitev notarijatske kamore in izvolil za predsednika gosp. dr. Jerneja Zupanca, znanega narodnjaka, udje kamore so postali gg. dr. V. Ribič, dr. T. Rudež, dr. Arko

in dr. Triller, namestnika gg. Prešern iz Radoljce in Luka Svetec. Volitev g. dr. Zupanca za predsednika nas prav veseli.

— (*Črnomaljski okraj*) je dobil c. kr. okrajnega živinozdravnika, ki je dozda bil živinozdravnik v vojaški službi.

— (*Iz sodnijskega življenja.*) Mikavne povestice, ki jih pod tem naslovom prinašajo „Novice“, bodo prihajale na svetlo tudi v posebnih odtisih ali knjižicah. Te dni bodo izgotovljene tri dozda priobčene, namreč: „Poštne nakaznice“, „Poštarica na Prelazu“ in „Ponarejeni bankovci“, katere bodo obsegale I. zvezek. — Dobivale se bodo po 30 kr. zvezek, ki bo vsak obsegal po več povestic, pri pisatelji g. J. Aléšovcu v Ljubljani. Kdor želi I. zvezek, naj se za časa oglasi, ker je le malo tiskanih.

— (*Vabilo čast. udom narodne čitalnice na besedo*), katera bode v soboto 12. junija na čitalničnem vrtu. Program besedi: 1. Veit „Praga“, zbor. 2. Förchtgott-Tovačovsky „Veltava“, zbor. 3. Slanik „Junakove sanje“, veliki zbor s čveterospévom. 4. Dr. B. Ipavic „Zapuščena“, čveterospév. 5. Blodek „Bratom“, zbor s čveterospévom. 6. Šebora „Templaški pohod“, iz opere „Templari na Morave“, veliki zbor s samospévom za tenor in bariton in spremljevanjem orkestra. — Med posamesnimi pevskimi štev. igra c. kr. vojaška godba po sledečem programu. Program godbi: 1. Flotow „Slavnostna ouvertura“. 2. Mannsfeld „Unsere Landsleute“, „Walzer“. 3. Verdi, arija iz opere „Traviatta“. 4. Schinzel „Nichts als Zanken“, hitra polka. 5. Lecocq, potpouri iz operete „Angot“. 6. Kaschte „Ernst und Heiter“, veliki potpouri. 7. Strauss „Indigo kadrilja“. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Če bi vreme to soboto utegnulo neugodno biti, se preloži beseda na prihodnjo soboto 19. junija.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Da cesar ne pojde v Galicijo, to ima vendar-le nekoliko političnega vzroka. Kakor se zdaj zve, se bojé, da ne bi s tem, da bi Poljaki cesarja navdušeno sprejemali, se čutili žaljeni Ruska in Pruska. Zdaj, ko se države med seboj tako pisano gledajo in včasih mir na nitki visi, je pač vse rahločutno in se skoro vsaka reč gleda za demonstracijo.

— Državni zbor se ima sniti sredi oktobra in zborovati ob enem z delegacijama.

Ogerska. — Sedmograški Rumunci so sklenili, da ne gredó v državni zbor v Pešto. Ta sklep je Madjare zeló osupnil.

— Državni zbor je bil sklenjen 24. maja s prestolnim govorom, katerega je bral predsednik ministerstva baron Wenkheim. Iz tega govora je razvidno, da Ogerski državni zbor v marsikakem obziru svoje naloge ni spolnil, kajti 108 interpelacij čaka še odgovora in 14 načrtov postav, nekaj zeló važnih in silnih, je ostalo nerešenih. Je bilo pač preveč besedovanja, a malo delovanja. Se bo videlo, koliko boljši bo novi zbor. Za volitve se delajo že priprave; to bo ravs in kavs, to bo teklo vino in — kri!

Nemška. — Prusom ni nič kaj prav, da je Ruski car, ki zdaj biva v Emsu, Avstrijskega cesarja prav prirčno povabil, naj bi ga v Emsu obiskal. Avstrijski cesar je obljubil. Andrassy-ja, ki toliko drži na prijaznost nemško, to ne bo posebno veselilo.

Francosko. — Poslanci se v svojem državnem zboru zopet kregajo, deželi pa nove dače nalagajo. Ravno sedaj so vrgli večí davek na sol.

Laško. — Lah pred celim svetom trdijo, da se od Prusov ne dajo zoper sv. cerkev ščuvati. Vendar v djanji drugače ravnaajo. Zaprli so te dni Palermskega nadškofa.

Španjsko. — Karlisti močno napredujejo. Imajo že četverno armado. Te dni so na 3 krajih zmagali in poveljnika sovražnega brodovja usmrtili in več ladij potopili.

Iz Beligrada. — Potovanje kneza je po vsi Srbiji izbudilo velik entuzijazem, vendar so popisi oficijoznih časnikov tako prenapeti, da se neizmerno hvalisanje kneza gnjusi celó častiteljem njegovim. Slavnostno in navdušeno sprejemanje Avstrijskega cesarja je uznemirilo Srbe, katere nekaj strah navdaja zaradi govoric, da dva mogočna vladarja nameravata o pripravi priliki kneza Črnogorskega posaditi na prestol s Črnogoro združene Srbije. — Generalkonzul cesarstva Nemškega je zapustil nedavno Beligrad ter se na pot podal v Bosno, Bulgarijo in druge slovanske dežele Turškega carstva, da ondi voja po simpatijah, zlasti Bosnjakov, do Avstrije.

4. zapisnik doneskov za dr. Costov spominek,

za katerega so darovali:

Neimenovan 1 gold., gospodje: Luka Porenta, župnik v Srednjivasi 1 gold., Janez Berlič, kaplan v Srednjivasi 1 gold., Janez Sodnik, župnik na Koprivniku 1 gold., Janez Mesar, župnik v Boh. Bistrici in predstojnik kmetijske podružnice v Bohinji za se, svojega kaplana in 29 posestnikov 7 gold. 80 kr., Janez Hofstetter, dekan v Postojni 2 gold., Andrej Lavrenčič, posestnik v Postojni 10 gold., dr. Martin Razpet, c. kr. okrajni zdravnik v Postojni 1 gold., Anton Globočnik, c. kr. okrajni glavar v Postojni 2 gold., Valentin Murnik, c. kr. svetnik deželne sodnije v pokoji v Postojni 1. gold., Ignacij Doxat, gostilničar v Postojni 2 gold., Andrej Ditrh, pekovski mojster v Postojni 1 gold., Matija Burger, posestnik v Postojni 1 gold., Friderik Vičič, posestnik v Postojni 2 gold., A. Dekleva, posestnik v Postojni 1 gold., Pavel Bezeljak, c. kr. notar v Postojni 1 gold., Franjo Padar, oskrbnik c. kr. gozdarskih sadišč v Postojni 1 gold., Franjo Nemec, c. k. brambovski stotnik v Postojni 1 gold., Janez Globočnik, župnik v Slavini 1 gold., Šimen Jalen, kurat v Št. Petru 2 gold. 50 kr., Ignacij Okorn, župnik v Senožečah 50 kr.

And. Brus, blagajnik.

Za nagrobni spominek Hicingerjev je daroval gosp. Karol Legat, korar v Novem mestu 3 gold.

Loterijne srečke:

v Trstu	{	5. jun. 1875:	33.	61.	23.	49.	21.
v Lincu			26.	63.	2.	39.	58.

Prihodnje srečkanje v Trstu 19. junija.

Žitna cena

v Ljubljani 5. junija 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 70. — banaška 5 fl. 31. — turšice 3 fl. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 30. — ječmena 2 fl. 70. — prosa 2 fl. 70. — ajde 2 fl. 60 ovesa 2 fl. 10. Krompir 1 fl. 60.

Kursi na Dunaji 7. junija.

5% metaliki 70 fl. 15 kr.	Ažijo srebra 111 fl. 45 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 50 kr.	Napoleondori 8 fl. 89 kr.